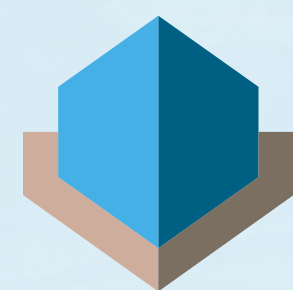

Publieksverslag 2022

Bodembeheer
Nederland

Welkom

Onze bodem en wat daaronder zit, is letterlijk de basis van alles wat we doen. Dat wordt gelukkig steeds meer onderkend. 'Water en bodem zijn (zelfs) sturend voor de inrichting van ons land', heet het inmiddels. Waarmee de opgave om te zorgen voor een gezonde, schone en vruchtbare bodem en ondergrond nog veel serieuzer moet worden genomen. Aan die zorg wil Bodembeheer Nederland actief een bijdrage leveren.

Bodembeheer Nederland is in 2015 opgericht als een gezamenlijk initiatief van Bodemcentrum, Bosatex, Nazorg Bodem en SBNS, en in nauw overleg met de rijksoverheid. Het doel was en is overheden en bedrijfsleven te helpen bij het oplossen van problemen met bodemverontreiniging. Als stichting nemen we de verantwoordelijkheden voor het saneren en beheren van verontreinigde terreinen over. We garanderen eventuele nazorg van verontreinigde locaties en kunnen risico's overnemen door ze over een groot aantal projecten te spreiden.

Wij richten ons daarbij op de lange termijn. We zijn een nazorgorganisatie, zonder winstoogmerk, en nemen op een betrouwbare en deskundige manier de zorg weg voor de sanering of het beheer van bodem- en grondwaterverontreiniging. En we helpen bij het ontwikkelen van locaties waar bodemverontreiniging het knelpunt vormt. Daarmee dragen we bij aan de ambities om ons relatief geringe grondgebied zo efficiënt mogelijk te gebruiken.

Meerdere organisaties

Bodembeheer Nederland bundelt de taken van verschillende organisaties. Zo is in 2016 Nazorg Bodem overgenomen, en is de stichting in april 2017 met Bodemcentrum gefuseerd. Sinds 2018 biedt Bodembeheer Nederland onderdak aan de Stichting Subat.

Interactieve pdf

Deze interactieve pdf biedt u onder andere het Publieksverslag 2022 aan. Met deze vorm verwachten we een breed publiek op een toegankelijke wijze te informeren over onze werkzaamheden.

Voor meer informatie over het Bestuursverslag en de Jaarrekening kunt u **contact** opnemen met Bodembeheer Nederland.

Wat kunnen wij voor u doen?

Het initiatief tot de oprichting van Bodembeheer Nederland paste in het bodembeleid dat erop is gericht om uiterlijk in 2030 overal in Nederland de bodem geschikt te hebben voor het gewenste gebruik.

Sinds 1987 is er een wettelijke regeling die iedereen verplicht om nieuwe bodemverontreiniging te voorkomen en deze volledig te verwijderen als er toch verontreiniging ontstaat ('zorgplicht'). Voor ernstige bodemverontreiniging waaraan risico's voor mens of milieu verbonden zijn en die zijn ontstaan vóór 1987 streeft de overheid ernaar deze gesaneerd of beheerd te hebben. Dit zijn de zogenaamde spoedeisende locaties.

Als is vastgesteld dat spoedige sanering van een bedrijfsterrein met ernstige bodemverontreiniging noodzakelijk is, dan is de eigenaar of erfpachter verplicht de bodem te saneren. Ook kan er een actuele saneringsnoodzaak ontstaan door activiteiten op het terrein. Bijvoorbeeld omdat sanering is voorgeschreven in het kader van de aanvraag van een bouwvergunning.

Diverse financiële stimuleringsregelingen

In verschillende convenanten hebben de overheid en het bedrijfsleven zich gecommitteerd aan het afronden van de aanpak van spoedeisende locaties. Om te stimuleren dat deze verontreinigingen worden gesaneerd, heeft de overheid diverse financiële regelingen ontworpen. De basis voor deze regelingen is te vinden in het Besluit (en de regeling) 'Financiële bepalingen bodemsanering 2005'.

Bodembeheer Nederland verzorgt onder andere bijdragen in het kader van de '**Bedrijvenregeling**' en de 'Cofinanciering', een stimuleringsregeling voor ernstige gevallen van bodemverontreiniging ontstaan vóór 1987.

Saneringen

Er is op uw bedrijfslocatie een verontreiniging aangetroffen. U wilt saneren, maar u ziet op tegen de organisatie of u wilt af van de risico's. Hoe doet u dat?

[Lees meer over Saneringen >](#)

Subsidie bij bodemsanering

Bent u eigenaar van een (voormalig) bedrijfsterrein en wilt u een bodemverontreiniging laten saneren? Bodembeheer Nederland kan voor u inzichtelijk maken welke subsidieregelingen op uw situatie van toepassing zijn en kan u helpen met uw subsidieaanvraag:

[Lees meer over Subsidies >](#)

Let op: er is haast geboden.

Een saneringsplan moet voor 31 december 2023 zijn ingediend.

Daarna is er nog een jaar de tijd om subsidie aan te vragen.

Nazorg

Een verontreinigde locatie hoeft niet altijd volledig te worden gesaneerd. Het kan voldoende zijn als er een veilige en beheersbare situatie wordt bereikt. Dat betekent dat een bestaande situatie beheerd en gemonitord moeten worden, en in sommige gevallen dat aanvullende maatregelen moeten worden getroffen. Bodembeheer Nederland is er om u te ontzorgen. Wij kunnen de nazorgverplichtingen van u overnemen, maar u ook adviseren over de mogelijkheden voor het verminderen van nazorg.

[Lees meer over Nazorg >](#)

Afgeven van vrijwaring

Wanneer u te maken heeft met een verontreiniging in de bodem van uw (bedrijfs)locatie, maar u kunt of wilt nu niet saneren, dan kan dat bij verkoop soms een probleem vormen. Het kan zo maar zijn dat de koper niet de verantwoordelijkheid van een toekomstige bodemsanering wil overnemen. Dat levert voor de koper immers niet alleen gedoe op, maar ook onduidelijke risico's. De toekomstige kosten in de verkoopprijs verdisconteren is niet altijd een oplossing. Bij een bodemsanering zijn financiële risico's immers substantieel, en het is maar de vraag of uw koper die risico's wil nemen. Bodembeheer Nederland kan deze risico's goed inschatten en deze spreiden, omdat wij een groot aantal saneringen uitvoeren. Tegen betaling van een afkoopsom kunnen wij u een vrijwaring geven waardoor u, of de koper, als terreineigenaar niet langer aansprakelijk bent. Wij worden het aanspreekpunt waar het gaat om de te saneren of te beheren verontreiniging.

[Lees meer over Risicoafkoop >](#)

Terugblik op 2022

Financiële bijdragen bij bodemsanering en afgekochte projecten

In 2022 is voor 165 specifieke locaties gevraagd naar de mogelijkheden voor een financiële bijdrage bij bodemsanering. Voor achttien locaties is een 'bijdrage achteraf' toegezegd. Bodembeheer Nederland heeft in dit jaar acht projecten afgekocht met een totale omvang van € 1.441.850,-. Daarbij is voor een bedrag van € 304.000,- gebruik gemaakt van een financiële bijdrage. Eind 2022 hadden wij 79 afgekochte projecten in portefeuille, waar publieke of private verantwoordelijkheden zijn overgenomen. Bij een deel van deze projecten zijn geen sanering- of monitoringsactiviteiten meer voorzien.

Wij hebben nu van zeven bevoegde gezagen actieve locaties in portefeuille, waarvan de saneringsverplichting bij het bevoegd gezag lag. In totaal gaat het hierbij om 20 locaties waar wij de sanering of nazorg hebben overgenomen.

Beheersorganisaties

In 2022 is de organisatie van Nazorg Bodem sterk vereenvoudigd. De volgende werkmaatschappijen zijn door een fusie samengevoegd met Nazorg Bodem Holding B.V.:

- Nazorg Amsterdamseweg Arnhem B.V.
- Nazorg Bodem Duiven B.V.
- Nazorg Bodem Hardenberg B.V.
- Nazorg Bodem Dieren Bockhorstweg B.V.
- Nazorg Bodem Deventer B.V.
- Nazorg Bodem B.V.

Na samenvoeging is Nazorg Bodem Holding B.V. hernoemd naar Nazorg Bodem B.V.

De vennootschap Nazorg Bodem Arnhem Westervoortsedijk B.V. is ontbonden. De werkmaatschappij Waarborgfonds B.V. is omgezet naar een stichtingsvorm en hernoemd naar Stichting Waarborgfonds Bodembeheer Nederland, zodat de organisatievorm beter aansluit bij de aard van de activiteiten.

Stichting Waarborgfonds Bodembeheer Nederland is vervolgens samen met Stichting Nazorg Westervoortsedijk E.A. onder het bestuur van Stichting Bodembeheer Nederland gebracht. Tenslotte is Nazorg Bodem Uden B.V. hernoemd naar Nazorg Bodem Stortplaatsen B.V. en zijn de aandelen overgenomen door Stichting Bodembeheer Nederland.

Subat

Alle sanerings- en monitoringsactiviteiten op Subat locaties zijn afgerond. Voor één locatie is nog sprake van een geschil met de deelnemer, die zich niet kan vinden in het eindresultaat van de sanering. Het bevoegd gezag heeft de sanering weliswaar goedgekeurd, maar de Raad van State heeft in 2023 aangegeven dat de goedkeuring verdere onderbouwing behoeft.

Afbouw IBC locaties

In het tweede Convenant Bodem en Ondergrond hebben de centrale en decentrale overheden afgesproken de nazorgopgave zo veel als mogelijk af te bouwen. Samen met andere partijen hebben wij een programma ontwikkeld om afbouw van nazorg te stimuleren. Het programma wil daarnaast faciliteren bij het realiseren van functieveranderingen op verontreinigde terreinen. In het najaar van 2022 is dit programma van start gegaan.

Ontwikkelen (hernieuwde) toekomstvisie

In 2022 zijn wij gestart met het werken aan een (hernieuwde) toekomstvisie. Het adviesbureau Rebel ondersteunt ons daarbij. Rebel heeft met externe stakeholders en interne betrokkenen interviews afgenomen die daarvoor als input dienen. We zullen deze toekomstverkenning gebruiken om met externe stakeholders na te denken over onze rol in het bodembeheer van Nederland.

[Zie ook Organisatie, in ontwikkeling >](#)

Dataportaal

Wij ontvangen voortdurend een groot aantal gegevens over grondwaterkwaliteit, die afkomstig zijn van diverse monitoringsprojecten. Informatie die tot voor kort versnipperd werd aangeleverd en verwerkt. Het maken van analyses en het vormen van een totaalbeeld was daardoor niet makkelijk. Daarom werken wij nu aan een dataportaal waarmee aangeleverde gegevens eenvoudig zijn in te voeren en op een uniforme wijze kunnen worden verwerkt. Dit dataportaal kan gebruikers, met behulp van een interactieve kaart van Nederland, op maat toegesneden gegevens presenteren. Dat kan informatie zijn over projecten, onderzoeklocaties of bijvoorbeeld peilbuizen. Aan de hand van selecties wordt bijvoorbeeld ook informatie getoond over de grondwatergegevens, waarbij de gebruiker verschillende analyses kan maken op basis van (een combinatie van) parameters en dieptes. Het dataportaal is medio 2023 gereedgekomen voor gebruik.

Facts & figures 2022

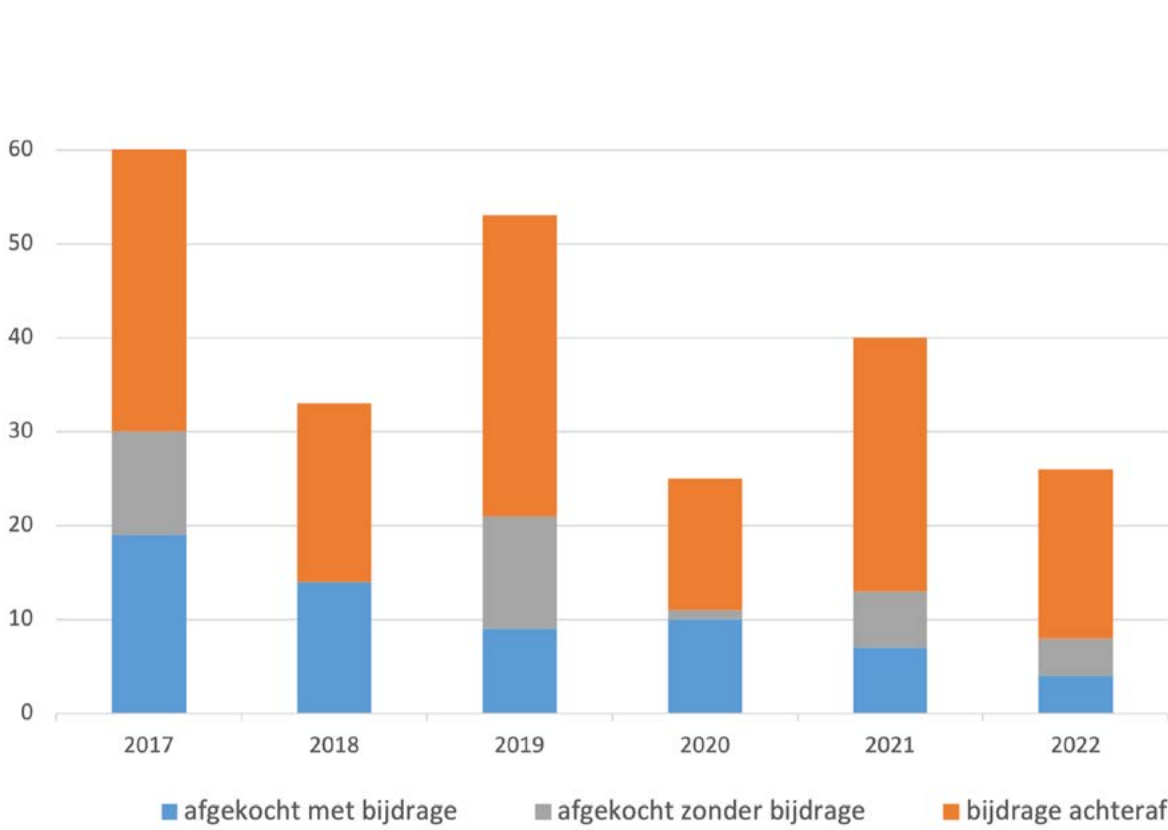
De organisatie van Bodembeheer Nederland zag er in 2022 als volgt uit:

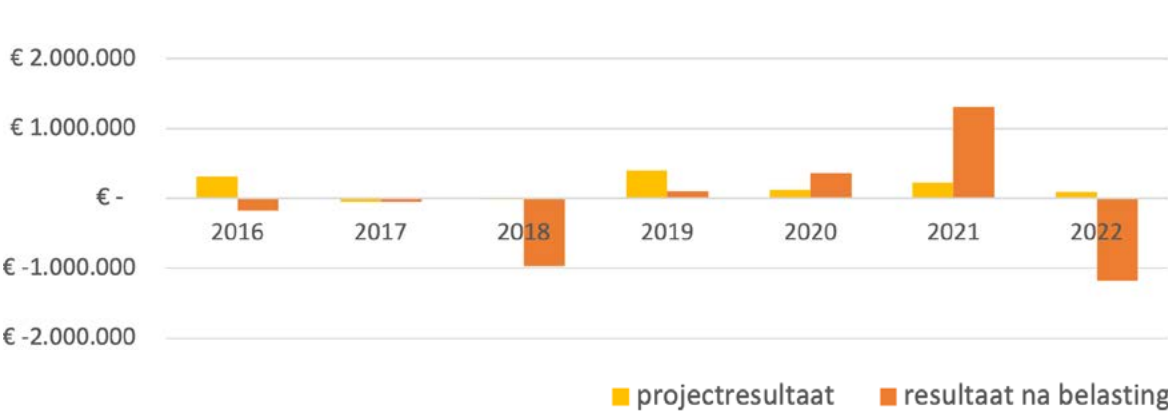
Personeelsoverzicht

Ultimo 2022 heeft Bodembeheer Nederland vijf medewerkers in vaste dienst (4,6 fte). Zes medewerkers zijn ingehuurd voor 2,6 fte. De directie van Bodembeheer Nederland wordt gevoerd door één directeur-bestuurder en wordt benoemd door de raad van toezicht. De raad van toezicht wordt conform de statutaire bepalingen gevormd door tenminste drie en ten hoogste vijf leden (eind 2022: vijf leden). De taken en bevoegdheden van de raad van toezicht zijn vastgelegd in de statuten en in het reglement raad van toezicht Stichting Bodembeheer.

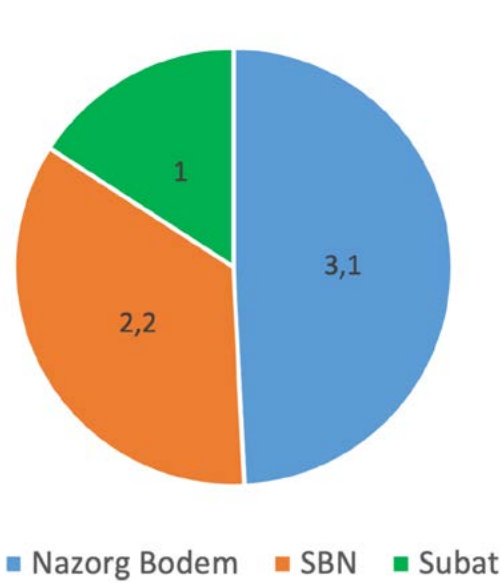
Aantal afgekochte saneringen en bijdragen achteraf

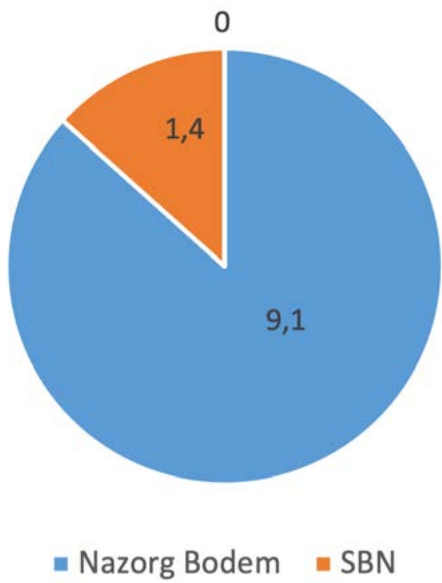
Groepsresultaten

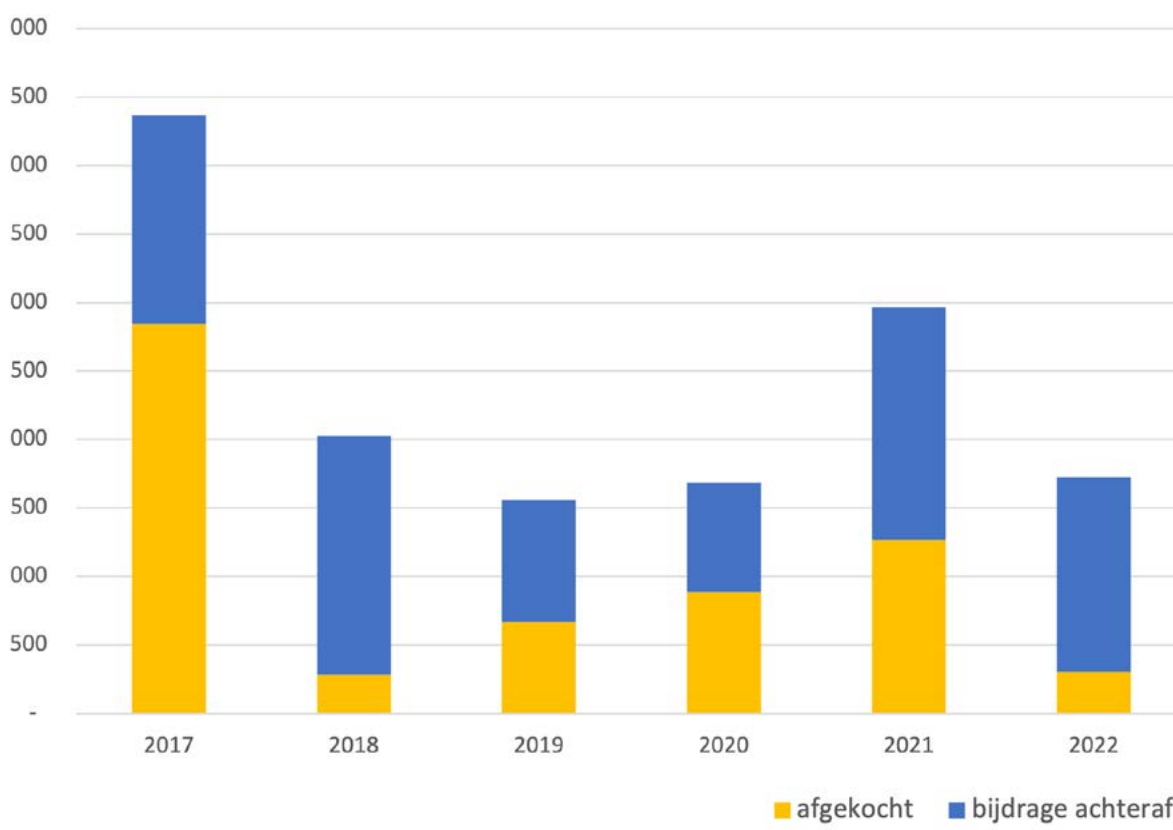
Groepsvermogen : 6,3 mln

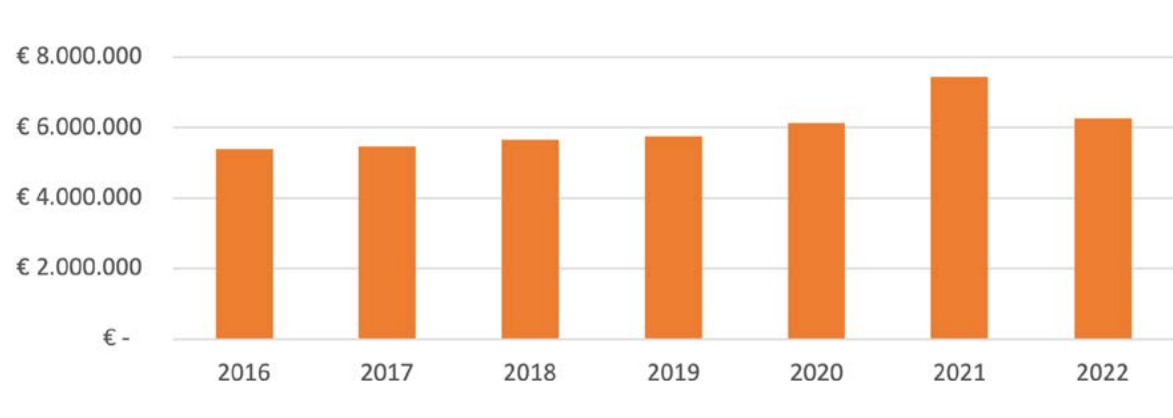
Nazorgverplichtingen: 10,5 mln

Verleende financiële bijdragen (k€)

Groepsvermogen

In 2022 heeft Bodembeheer Nederland acht projecten afgekocht, waarvan de helft zonder een financiële bijdrage vanuit de bedrijven-regeling of cofinanciering. Dat is minder dan in de voorgaande jaren. De daling ligt bij het aantal overgenomen projecten bij private klanten. Wellicht is dit gerelateerd aan de coronaperiode, waardoor bedrijfsinitiatieven op een lager pitje kwamen en offertetrajecten zijn vertraagd. De gemiddelde bijdrage per project bedroeg € 76.000,-.

Het aantal toezeggingen voor een bijdrage achteraf liep in 2022 ook iets terug. Ook dat duidt op minder bedrijfsinitiatieven in de coronaperiode. De toezeggingen bedroegen € 78.000,- per sanering.

Het resultaat op afgesloten projecten bedroeg in 2022 iets minder dan € 100.000,-. Over het geheel is in 2022 een verlies gemaakt van bijna € 1,2 miljoen. Dit verlies is volledig toe te schrijven aan het slechte beursjaar. Op het beheerd vermogen van 16,5 miljoen einde jaar is een verlies geleden van € 1,7 miljoen. Dit staat in schril contrast met het sterke positieve rendement in 2021. Het groepsvermogen is daardoor gedaald naar € 6,3 miljoen. De fluctuaties in het rendement op vermogensbeheer en daarmee op het resultaat van de organisatie zijn inherent aan het zijn van een nazorgorganisatie. In korte perioden kan een verlies optreden op het vermogensbeheer, op lange termijn is het geprognostiseerde resultaat voldoende om te kunnen blijven voldoen aan de nazorg-verplichtingen.

Organisatie, in ontwikkeling

Oprichting Stichting Bodembeheer Nederland

Bodembeheer Nederland kreeg bij de oprichting de volgende missie mee: een organisatie die zonder winstoogmerk op een betrouwbare en deskundige manier voor bedrijven en overheden de zorg wegneemt voor de sanering of het beheer van bodem- en grondwaterverontreiniging en die helpt bij het ontwikkelen van locaties waar bodemverontreiniging het knelpunt vormt.

Werken aan toekomstige rol

Wij volgen de maatschappelijke ontwikkelingen nauwgezet en oriënteren ons op de toekomstige rol in de wereld van bodem en ondergrond.

Enkele van die ontwikkelingen zijn:

- De inwerkingtreding van de Omgevingswet per 1 januari 2024. De bodem en ondergrond worden daarin meer beschouwd als onderdeel van de fysieke leefomgeving, in samenhang met andere belangen. De aandacht voor bodem en ondergrond verschuift van bodemverontreiniging naar maatschappelijke opgaven als energie, klimaat, (voedsel)veiligheid, circulariteit, woningbouw;
- Met de Omgevingswet worden bevoegdheden over de bodem verder gedecentraliseerd. Dit leidt tot versnippering, waarmee het lastiger wordt kennis te behouden.
- Het Convenant bodem en ondergrond en het bijbehorende uitvoeringsprogramma zijn beëindigd. Overheden en bedrijfsleven werken nog aan een nieuw samenwerkingskader.
- De mogelijkheid om een financiële bijdrage aan te vragen in het kader van de Bedrijvenregeling vervalt per 31 december 2024.
- De klassieke ‘bodemmarkt’ zal ook in volume veranderen: afronding van de spoedoperatie en de tendens om nazorg zoveel mogelijk af te bouwen leiden tot een kleinere markt, terwijl inzichten over nieuwe verontreiniging en de wens tot beter beheer die afname zullen remmen.

Het zijn ontwikkelingen die duidelijk maken dat er voor ons nog altijd een grote maatschappelijke opgave ligt. Tegelijk zien we een terugloop van het aantal ervaren bodemdeskundigen. We zullen dus niet alles tegelijk kunnen oppakken. De keuzes waar we allereerst voor kiezen sluiten aan op de kerncompetenties: de Zeer Zorgwekkende Stoffen (zoals PFAS), de drugs-gerelateerde bodemverontreiniging en het duurzaam saneren. Deze nieuwe opgaven willen wij geleidelijk toevoegen aan ons werkprogramma. Hiervoor moet ruimte worden gemaakt binnen de huidige organisatie. Ondertussen blijven we nazorg aanbieden. Zo kunnen wij beheerlocaties (die nu verspreid zijn over verschillende organisaties) overnemen van decentrale overheden om zo risico’s beter te spreiden en de efficiency te verbeteren.

Bijzondere initiatieven en projecten

Bodembreed Academie

In 2022 is de Bodembreed Academie verder gegroeid. Op dit digitale leerplatform zijn inmiddels meer dan 70 leermodules beschikbaar. De academie koerst richting de 1000 gebruikers (verwacht in 2023) en geniet steeds meer bekendheid. Met onze partners SIKB en KOBO-HO hebben we de doelstellingen voor 2023 aangescherpt. Eind 2023 willen we gereed zijn om naast de gratis leermodules ook modules aan te bieden via betaalde abonnementsvormen.

Bodem

In 2022 zijn gesprekken gestart met uitgeverij Wolters Kluwer om het uitgeven van het toonaangevende blad Bodem over te nemen. Voor de uitgever was de bodem een niche die niet meer paste in haar core business. De Bodembreed Academie daarentegen ziet het belang van goed opgeleide en geïnformeerde bodemprofessionals. Het tijdschrift is een welkome aanvulling op het initiatief voor het digitale leerplatform. De verwachting is dat dankzij de Bodembreed Academie het tijdschrift in 2023 een eigen, uniek platform binnen het werkveld bodem en ondergrond gaat vormen.

Programma afbouw nazorg

In een consortium met Rijkswaterstaat Bodem+, Saxion Hogeschool, Deltares en Bodemzorg werkt Bodembeheer Nederland mee aan het 'Programma Afbouw Nazorg'. Dit 'Programma' wil afbouwinitiatieven zodanig versnellen en uitbreiden dat in 2030 alle niet-noodzakelijke nazorg is afgebouwd. Ook wil het programma bijdragen aan betere benutting van nazorglocaties voor maatschappelijke opgaven, zoals woningbouw en energietransitie.

Nederland heeft duizenden zogenoemde nazorglocaties, waaronder zeker 577 IBC-nazorglocaties (waarbij de afkorting staat voor Isoleren, Beheersen en Controleren). Op deze plaatsen worden jaarlijks veel kosten gemaakt om risico's door verontreiniging te beheersen. Voor een veel grotere groep, zo'n 4.000 voormalige stortlocaties, geldt een passieve nazorg. Veel van deze locaties kunnen beter worden gebruikt. Bodembeheer Nederland, is de trekker van het 'Programma'. In 2023 starten we met de werkzaamheden. We gaan werken aan onder andere een website, onderzoeksprogramma's en kennisbijeenkomsten.

[Lees meer over Programma afbouw nazorg >](#)

Ontwikkelingen rondom PFAS

In opdracht van Bodembeheer Nederland is in 2022 de rapportage 'Inventarisatie PFAS-problematiek op bedrijfsterreinen' opgesteld. Deze rapportage is door VNO-NCW besproken met het ministerie om aandacht voor dit onderwerp te vragen. Door Bodembeheer Nederland is op diverse andere vlakken een bijdrage geleverd aan beleidsdiscussies over het omgaan met PFAS en bodemsanering. We hebben een helpende hand geboden bij het opstellen van stukken om te komen tot een kennisprogramma PFAS en bodemsanering.

Afkoopprojecten

We hebben dit jaar de sanering van het voormalige AVIA-terrein in Ouderkerk aan de IJssel, een voormalige olieopslag, definitief kunnen afronden. Het terrein grenst aan de Hollandse IJssel, waardoor in het verleden soms een forse olievlek op de rivier zichtbaar was. Dit visuele effect maakte een grondige bronsanering in meerdere fasen noodzakelijk.

We hebben veel energie gestoken in het verder uitwerken van onze plannen voor overname van de stortplaats IJsseldijk in Westervoort en de omvangrijke grondwaterverontreiniging van Vlisco in Helmond. De verwachting is dat de projecten in 2023 opdracht worden. Waar onze nazorgactiviteiten voor de stortplaats Westervoort tot in lengte van dagen door zullen lopen, richten we ons voor het Vlisco terrein juist op een uitvoerige bronsanering, waardoor op termijn de nazorg moet kunnen worden afgebouwd.

Voor een van de provincies hebben we ter voorbereiding van overdracht van nazorgverplichtingen, meerdere stortplaatsen doorgerekend op het benodigde nazorgbudget.

Vooruitblik 2023

We naderen langzaam het laatste moment waarop bedrijven nog een aanvraag kunnen doen in het kader van de bedrijvenregeling. Het Besluit financiële bepalingen bodemsanering loopt ten einde en daarmee onze rol als coördinerend rechtspersoon. Natuurlijk zullen we nog meerdere jaren werk hebben aan het afronden van die rol, maar vanaf 2025 in een andere positie. Dat is een belangrijke reden om komend jaar opnieuw stil te staan bij onze toekomst. Het is prima als we blijven wie we zijn, maar er zijn voldoende aanknopingspunten om te denken aan additionele rollen en taken. Op allerlei fronten heeft bodem immers de aandacht. Dat was al als het ging om thema's als klimaat, energie, PFAS etc. Afgelopen jaar is daar een sterke impuls bij gekomen door de enorme ruimtelijke opgave die ons land kent. Het belang van bodem bij het realiseren van die opgave wordt steeds meer erkend. Het kabinetsvoornemen 'Water en Bodem Sturend' werkt langzaam door op allerlei fronten. Het Bestuurlijk Overleg tussen centrale en decentrale overheden lijkt een nieuwe fase in te gaan, waardoor dossiers als 'kennisinfrastructuur' en 'afbouw IBC' nieuwe kansen krijgen. De introductie van de Omgevingswet is uitgesteld tot 1 januari 2024, maar de veranderende taken en rollen van de overheden hangen nog steeds in de lucht. Voor ons geldt nog steeds dat dat een andere positie kan gaan betekenen. Een positie die niet alleen wij bepalen, maar die sterk afhankelijk is van de plek die het Rijk en decentrale overheden ons toekennen.

Daarnaast sluiten we aan bij andere aandachtspunten binnen het werkterrein van bodem en ondergrond, zoals energie, klimaat en landbouw. Niet als adviseur, maar als verbinder. We zijn gewend te opereren tussen overheid en bedrijfsleven. Op die manier willen wij bijdragen aan de maatschappelijke wens om te komen tot duurzaam bodembeheer.